

Gode råd om dyrkning efter María Thuns Såkalender

– og lidt om bíavl

Gode råd om dyrkning efter såkalenderen – og lidt om biavl

Når man dyrker grønsager, korn, frugt, foderafgrøder, blomster eller andre planter prøver man på mange måder at 'kultivere' naturens påvirkninger, så resultatet bliver så tæt som muligt på det, man ønsker. Under alle omstændigheder skal det man gør ske i et vist samspil med de vilkår og kræfter, der virker i naturen. Blandt dem er også de kosmiske rytmer og konstellationer, der påvirker planternes vækst og modning. De er angivet og forklaret i Maria Thuns Såkalender. Biavlere kan også have gavn af Såkalenderen, da konstellationerne også påvirker biernes adfærd og 'humør'. Anbefalingerne i dette hæfte bygger på erfaringer fra Maria Thun og Matthias K. Thun.

2

Kosmiske rytmer og konstellationer

Solens og Månens bevægelser er de vigtigste af de kosmiske rytmer og dem man umiddelbart kan opleve. De fleste er opmærksomme på Månens udvikling fra nymåne til fuldmåne og til nymåne igen.

Der er flere forskellige månerytmer, der virker ind på planterne, og efter Maria Thuns erfaringer fra 53 års forsøg er der især fire månerytmer, der har indflydelse på planternes trivsel. De danner grundlaget for anvisningerne

i Maria Thuns Såkalender, der udgives for hvert år.

De fire rytmer er:

1. Månens passage forbi de 12 dyrekreds billeder (kaldet den Sideriske Måne)
2. Månens højde over horisonten, når den står i syd
3. Månens afstand fra jorden (der er vekslende pga. Månens elliptiske bane rundt om Jorden) og de tidspunkter, når dens afstand fra Jorden er mindst (jordnær, Pg) og størst (jordfjern, Ag)
4. Måneknuder, dvs. når Månens bane krydser Solens bane (markeret med ♋ og ♌)

Der er også andre konstellationer, der spiller ind på planterne, og dem kan man læse om i Såkalenderen og i Havebogen af Maria Thun, begge udgivet på Biodynamisk Forlag.

Vedr. 1) De 12 dyrekreds billeder dannes af fixstjerner. Hver især repræsenterer dyrekreds billederne ét af de fire klassiske elementer: jord, vand, luft og varme/ild. Der er tre dyrekreds billeder for hvert element. Månen formidler disse elementer til Jorden, når den passerer forbi de 12 dyrekreds billeder i løbet af sit omløb om Jorden, der varer ca. 27 dage.

Elementerne påvirker udviklingen af planternes forskellige organområder: rod, blad, blomst og frugt/frø. Når Månen eksempelvis passerer forbi Løven,

formidler den elementet varme, der stimulerer planternes frugtudvikling. Se nærmere i skemaet i Såkalenderen.

Virksomheden på planterne sker via jorden. Man skal derfor åbne jorden for element-virkningen, og det gør man ved at harve, hakke, grave, fræse eller andet i **mindst 6 cm dybde** i det tidsrum, der er angivet i Såkalenderen.

Vedr. 2) Månen er i ca. 14 dage ad gangen opstigende og derefter i ca. 14 dage nedstigende i forhold til Jordens horisont. Det højeste tidspunkt er markeret med et ☽ i Såkalenderen. Fra dette tidspunkt og ca. 14 dage frem er Månen nedstigende. Det laveste tidspunkt er markeret med et ☾ i såkalenderen (se i Såkalenderen). I den periode, hvor Månen er nedstigende, er det iflg. Maria Thuns erfaringer en tid, hvor planternes rødder forbinder sig godt med jorden, og perioden er derfor særlig velegnet til at plante og udplante i. Man vælger de dage, der passer til afgrøden, f.eks. bladdage til porrer.

Perioden er i Såkalenderen markeret med den lodret grøn bjælke og benævnt Plantetid.

I den anden halvdel af måneden er Månen opstigende. I den periode trækker plantesaften op i planternes overjordiske del og det er derfor godt at tage stiklinger. Det er desuden en god periode at fælde juletræer, da de holder sig godt.

Vedr. 3) Maria Thuns erfaringer viser, at når Månen er jordnær (markeret med

Astrologi og astronomi

Såkalenderens angivelser bygger på astronomien, ikke astrologien. I forhold til dyrekredsen er forskellen, at astronomien forholder sig til dyrekredsbilledernes faktiske størrelse og placering på himmelbuen, og her er de 12 billeder af forskellig størrelse (yderste cirkel). I astrologien kaldes de 12 figurer i dyrekredsen for dyrekredstegn, og de er alle lige store, nemlig 30 grader (inderste cirkel).

et Pg i Såkalenderen) optræder der ofte svampe og insektangreb. Hun fraråder derfor at man sår og bearbejder jorden på disse dage.

Er Månen jordfjern (markeret med Ag) bevirker dette i følge M. Thun en blomst-impuls.

Vedr. 4) På knudedage kan der opstå misvækst og Maria Thun betegner disse dage som ugunstige for såning.

Virkningen kan fremmest eller svækkes

Efter M. Thuns erfaringer har følgende forhold indflydelse på, om jorden og planterne modtager og reager på de kosmiske impulser, der kommer fra konstellationerne:

Jordens skal åbnes

Virkningen på planterne fra konstellationerne bliver særlig aktiv, når jorden åbnes ved jordbehandling på de tidspunkter, der passer til afgrødetypen (f.eks. på roddage til gulerødder). For at opnå den bedste virkning, skal jorden bearbejdes i mindst 6 cm. dybde, gerne mere (med hakke, spade, harve, fræser, plov eller andet). Det gælder både i forbindelse med såning og plantering.

Vanding

Vanding med vandingsanlæg af den slags, der overbruser planterne (både til have- og markbrug) svækker efter M. Thuns erfaring virkningen af konstellationerne. Hvis man bruger denne type vandingsystem, er det bedst at vande på bladdage, uanset plantetype, da luften på bladdage i forvejen er mere fugtpræget. Vanding med dryp- eller siveslanger forstyrrer ikke virkningen af konstellationerne.

Gødning

Frisk eller dårligt omsat gødning har iflg. Maria Thuns forsøg en hæmmende virkning på konstellationernes mulighed for at virke ind i jorden og på planterne. Det anbefales at bruge godt omsat gødning/kompost, hvis det bruges kort tid før såningen. Bedst er det efter M. Thuns erfaringer at gøde om efteråret, så gødningen bliver indarbejdet i jordens mikroorganismeliv.

F1-hybrider og frøfaste/OP-sorter

Det er uafklaret, om F1-hybrider er mindre modtagelige for virkningen af konstellationerne end frøfaste/OP-sorter. Et privat forsøg herhjemme med rødbeder i 2006 viste en forskel (OP-sorten udviste størst modtagelighed), og Foreningen for Biodynamisk Jordbrug laver i 2007 et par større forsøg for at belyse spørgsmålet nærmere.

Biodynamiske markpræparater

Det anbefales at sprøjte humuspræparatet på jorden i forbindelse med eller tættets muligt på det tidspunkt, hvor man bearbejder jorden eller sår/planter.

Humuspræparatet røres sidst på eftermiddagen/først på aftenen og udsprøjtes umiddelbart efter.

Efter hver afgrødetyper er de gunstige tidspunkter for at bruge kiselpræparatet nævnt.

Kiselpræparatet røres ved solopgang og udsprøjtes umiddelbart efter.

Se nærmere i den biodynamiske faglitteratur, der er omtalt på www.biodynamisk.dk

Hvilke dage er bedst at bruge til såning, lugning, jordbearbejdning og høst – og hvilke dage er de bedste alternativer?

Et hjælperedskab – ikke en facitliste

Det er altid vigtigt at tage hensyn til sæson, jordens tilstand og vejret, når man dyrker sine afgrøder. Såkalenderen er et ekstra redskab man kan bruge, når disse grundlæggende forhold er i orden – det er ikke en facitliste.

Det er ikke godt at så, hvis jorden er for kold eller det regner, selv om det ifølge Såkalenderen er et velegnet tidspunkt. Det er bedre at vente til vej- og jordforholdene er i orden og så vælge den bedst mulige konstellation til den afgrøde, man vil så (se listen over prioriterede tidspunkter ved hver afgrødetype).

Det er bedst at bearbejde jorden, så og høste på de dage, der i nedenstående lister har 1. prioritet. Hvis dette ikke er muligt på grund af vejret, jordens tilstand eller andet kan man vælge 2. prioritet eller 3. prioritet. Det er bedst at undgå stregdage og de lave prioriteter.

Hvis man bliver nødt til gøre arbejdet på f.eks. en 3. prioritetsdag, kan man efterfølgende forbedre situationen ved at bearbejde jorden omkring planterne på en 1. prioritetsdag.

Bemærk, at betegnelsen "dag" ikke skal tages for bogstaveligt. Ofte skifter konstellationerne i løbet af dagen, så det kan være blad"dag" om formiddagen og frugt"dag" om eftermiddagen.

RODAFGRØDER

■ Kartofler:

1. prioritet: roddage, især når Månen er i Jomfruen
2. prioritet: frugtdage
3. prioritet: blomsterdage
4. prioritet: bladdage, især dårligt når Månen er i Krebsen
5. prioritet: stregdage

Biodynamisk: Kartofler gives bedst kiselpræparat på roddage, når de er 10-15 cm høje og har min. 2 bladsæt.

■ Andre rodafgrøder: gulerødder, rødbeder, selleri, radiser m.fl

1. prioritet: roddage, især når Månen er i Stenbukken
2. prioritet: frugtdage

3. prioritet: blomsterdage (risiko for stokløbning)
4. prioritet: bladdage
5. prioritet: stregdage

Biodynamisk: kiselpræparat gives på roddage når planterne har udvikle 3. par blade.

Vedr. gulerødder, rødbeder og sukkerroer; Når knolddannelsen er synlig (når man kan se formen og farven) kan man give kiselpræparat om eftermiddagen efter kl. 16 på en roddag for at styrke sukkerdannelsen.

■ Løg og hvidløg:

1. prioritet: roddage (giver den bedste holdbarhed)
2. prioritet: bladdage (vokser godt, men større tendens til svampeangreb og dårligere holdbarhed)
3. prioritet: frugtdage
4. prioritet: blomsterdage
5. prioritet: stregdage

Biodynamisk: kiselpræparat gives på roddage når løgene er 10-15 cm høje.

BLADAFGRØDER

■ Salat, spinat, rucola, persille, krydderurter, porre, kål (undtagen broccoli), asparges m.fl.

1. prioritet: bladdage
2. prioritet: frugtdage (for porre er roddage 2. prioritet)
3. prioritet: blomsterdage
4. prioritet: roddage
5. prioritet: stregdage

Udplantning foretages bedst i plantetiden, og bedst på bladdage.

■ Krydderurter, også bladurter, bør høstes på blomsterdage eller frugtdage – så bevarer de deres smag- og duftstoffer bedst.

Biodynamisk: kiselpræparatet gives helst på bladdage, når planterne er på 3-bladsstadiet

■ Kløvergræs, lucerne og andre bladafgrøder:

1. prioritet: bladdage
2. prioritet: frugtdage
3. prioritet: blomsterdage
4. prioritet: roddage
5. prioritet: stregdage

Den bedste duft og smag opnås ved høst på blomsterdage, også når det skal bruges til hø eller ensilage. Høst på disse dage giver dog ikke så god genvækst af planterne som høst på bladdage.

Biodynamisk: For at stimulere genvæksten kan man give humuspræparat og/eller kokassepræparat (se Maria Thuns Havebog) på en bladdag og samtidig give marken en let strigling. Kiselpræparat gives bedst på bladdage, når planterne har god bladmasse, men før blomstringen.

BLOMSTERAFGRØDER OG BROCCOLI

■ Blomster, broccoli

1. prioritet: blomsterdage
2. prioritet: frugtdage
3. prioritet: bladdage
4. prioritet: roddage
5. prioritet: stregdage

Broccoli udplantes bedst på blomsterdage i plantetiden – og allerbedst når Månen står i Tvillingen eller Vægten.

Biodynamisk: kiselpræparat gives bedst på blomsterdage, når planterne har flere sæt blade, men før de danner blomsteranlæg. For broccoli: før de danner hoveder.

FRUGT- OG FRØAFGRØDER

■ Korn, majs, tomater, agurker, bønner, ærter, lupiner, bær, frugt m.fl.

1. prioritet: frugtdage
2. prioritet: blomsterdage (for rug er roddage 2. prioritet)
3. prioritet: i en tør sæson bladdage. I en våd sæson roddage
4. prioritet: stregdage
5. prioritet: dage, hvor Månen er mest jordnær – markeret med Pg i Såkalenderen

Frugt, der skal lagres, holder bedst, når den høstes på frugtdage i tiden for opstigende Måne, dvs. udenfor plantetiden.

Biodynamisk: kiselpræparat gives bedst, når planterne er på 2-3-bladsstadiet. Bedst på frugtdage og ellers efter samme prioriteringsliste

■ For olieafgrøder som raps, hør og solsikke: når planterne er godt 10 cm høje gives kiselpræparat på blomsterdage. Det fremmer kvaliteten af olien. Mængden af olien fremmes ved at give kiselpræparat på frugtdage.

■ Frøgræs:

1. prioritet: bladdage
2. prioritet: frugtdage
3. prioritet: blomsterdage
4. prioritet: roddage
5. prioritet: stregdage

Biodynamisk: Kiselpræparatet gives bedst på frugtdage for at styrke frødannelsen.

Gives når der er god bladmasse, men før blomstring.

Når græsset blomstrer, ændrer man tidspunktet for evt. jordbearbejdning fra bladdage til frugtdage for at stimulere frødannelsen.

Høstidspunktet er bedst på bladdage.

Stregdage

Stregdagene i Såkalenderen er ugunstige tidspunkter for at arbejde med jorden.

Det er tidspunkter, hvor formørkelser, Månens eller andre planeters knudestillinger eller andre negative konstellationer virker ind i jorden, når man åbner den ved jordbearbejdning.

Hvis man af forskellige grunde er nødt til at bearbejde jorden og så eller udplante på stregdage, kan man efterfølgende afbøde virkningen noget ved at hakke eller radrense afgrøden på et gunstigt tidspunkt.

Stregdagene er også tidspunkter, hvor man bør undgå at høste afgrøder – især, hvis de skal opbevares.

Plantning og omplantning

Det er bedst at vælge plantetiden, der er

den periode, hvor Månen går fra sin højeste til sin laveste placering. Plantetiden er i Såkalenderen markeret med en lodret grøn bjælke.

Det er bedst at bruge tidspunkterne med 1. prioritet på listen for den pågældende plantetype, f.eks. bladdage for udplantning af kål og frugtdage for plantning af tomatplanter.

Biodynamisk: Ved plantearbejde er det optimalt at sprøjte jorden med humuspræparat for at styrke planternes rodudvikling og vækst.

Særligt om kiselpræparatet

M. Thun anbefaler, at man giver kiselpræparat tre gange. Talrige forsøg har vist, at det giver en meget positiv effekt på planternes vækst og holdbarhed.

Eksempel rødbeder:

1. gang på en 1. prioritetsdag = roddag, når planterne har fået 3. bladpar
2. gang kiselpræparat når det efter 8-9 dage igen er roddag, og
3. gang efter endnu ca. 9 dage på en roddag.

Lidt om biavl efter såkalenderen

Såkalenderen indeholder anbefalinger for gunstige og mindre gunstige tidspunkter for at passe bierne – ud fra de kosmiske konstellationer, der også påvirker planterne. På samme måde som virkningen på planterne forstærkes, når man bearbejder jorden, bliver virkningen fra dyrekredsen og planeterne aktiv, når man åbner bistadet.

Såkalenderen er et supplerende hjælpemiddel til biavleren, og overflødiggor ikke den almindelige faglige viden om biernes pasning.

Maria Thuns søn, Matthias K. Thun, er uddannet biavler og har været erhvervsbiavler i 30 år. Han har konstateret, at biernes aktivitet og adfærd bliver påvirket af de forskellige konstellationer. Ved

at pleje bierne på de forskellige dage kan man stimulere bierne til varierende aktiviteter.

For at tydeliggøre indflydelsen fra konstellationerne er der her nævnt relationen mellem dagene og det element, de formidler, f.eks. bladdag og vandelementet.

Bierne er erfaringsmæssigt mest rolige at omgås på frugtdage (varmelementet).

På **roddage** (jordelementet) tilskyndes bierne til at bygge flere celler. Disse dage kan derfor vælges til pasning af bifamilier, der er svækket eller af anden grund har brug for mere byggeaktivitet.

På **bladdage** (vand-elementet) er bierne mere optaget af at forarbejde nektar og honning end på andre dage. Der er tendens til at de er mere irritable på bladdage, og man bør derfor ikke åbne staderne på bladdage. Bladdage er heller ikke egnet til at slynge eller røre honningen.

På **frugtdage** (varmeelementet) er bierne i særlig grad orienteret mod indsamling af nektar. Det forstærkes ved at åbne bistaderne på disse dage.

Frugtdage er de dage, hvor bierne er mest omgængelige og derfor nemmest at arbejde med.

På **blomsterdage** (lyselementet) er bierne optaget af yngelpleje og opbygning af bifamilien. Dette kan biavleren stimulere ved at åbne bistaderne på blomsterdage.

Stregdage er uegnet til alt biarbejde. Det er dage med en vis kaospåvirkning fra konstellationerne, og man bør derfor ikke åbne bistader på stregdage.

Læs mere om antroposofisk orienteret biavl på www.biodynamisk.dk

I Foreningen for Biodynamisk Jordbrug hører vi gerne om erfaringer med dyrkning og biavl efter Såkalenderen.

Foreningen for Biodynamisk Jordbrug
Økologiens Hus
Frederiksgade 72 • 8000 Århus C
E-mail: biodynamisk-forening@mail.tele.dk
Tlf. 86 19 94 45

Foreningen for Biodynamisk Jordbrug 2006.

Udgivet med projektstøtte fra Innovationsloven og Fonden for Økologisk Landbrug
Layout: ph7 kommunikation www.ph7.dk

